

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
Датум и орган који је именовао комисију 30.10.2013. године, Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у БеоградуСастав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен: др Александра Вранеш, редовни професор, Библиотекарство и библиографија, студије културе, 27.10.2004. године, Филолошки факултет Универзитета у Београду.др Љиљана Марковић, редовни професор, Студије културе и цивилизације, 15.7.2009. године Филолошки факултет Универзитета у Београду.др Данијела Костадиновић-Красић, редовни професор, Право, Учитељски факултет Универзитета у Београду
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
Име, име једног родитеља, презиме: Гордана, Јован, ЂоковићДатум рођења, општина, република: 28.07.1976, Сремска Митровица, СрбијаДатум одбране, место и назив магистарске тезе: 4.10.2008, Филолошки факултет Универзитета у Београду Мастер рад: <i>Набавна политика јавних библиотека у Србији</i>Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Библиотекарство
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
<i>НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ И ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ</i>
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикана и сл.   Докторска дисертација <i>Народне библиотеке и целоживотно учење</i> састоји се од шест поглавља, на укупно 239 страна. Подељена је у целине: <i>Увод, Целоживотно учење, Народне библиотеке у функцији целоживотног учења, Програми и удруживања народних библиотека као подстицај целоживотном учењу, Улога народних библиотека у демократизацији учења, Закључак, Литература</i>. Свако од поглавља подељено је на потпоглавља која ближе одређују и именују мање проблемске целине којима се рад бави.   У садржајном уводу ауторка је објаснила своја идејна полазишта и сврсисходност избора теме дисертације, дала сажет теоријски оквир у коме се истраживање кретало и

предочила методе коришћене током истраживања.

У првом поглављу *Целоживотно учење*, указује се на неопходност целоживотног учења, објашњава појам *целоживотно образовање*, његов историјски развој и друштвена неопходност. Људска потреба за сталним усавршавањем и целоживотним образовањем стара је колико и сама цивилизација. Од Конфуција, преко Сократа, Платона, Аристотела, Сенеке, Френсиса Бекона до претварања идеје о перманентном образовању у научну концепцију. Појавом индустријализације и бројних друштвених, технолошких, социјалних и културних промена долази и до потребе за перманентним образовањем. Стратегија образовања одраслих у светским оквирима, представљена је преко програма рада међународних организација UNESCO, OECD, Светска банка и Европска комисија, које су и најзаслужније за развијање концепта целоживотног образовања. Преко *Стратегије образовања одраслих* и *Закона о образовању одраслих* представљена је и визија развоја концепта целоживотног образовања у Србији.

Концепт целоживотног образовања (Lifelong Learning – LLL) се односи на идеју учења које траје целог живота. Ауторка наглашава чињеницу да је у нашој земљи још увек код појединаца недовољно развијена свест о томе да су учење и образовање процеси који се одвијају током целог живота и да преко различитих процеса усавршавања и преквалификација могу адекватније да одговоре на захтеве савременог доба.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У поглављу *Народне библиотеке у функцији целоживотног учења*, ауторка указује на улогу народних библиотека у процесима целоживотног учења, када народне библиотеке постају едукативни центри који повезују локално учење, формалне или неформалне врсте, са глобалним средствима информисања и знања. Она указује и на чињеницу да су народне библиотеке увек биле отворене за све који желе да проширују своја знања тако да увођење концепта целоживотног учења не представља новост за ове институције. Због своје отворености према локалном становништву и повезаности са другим образовним установама у региону, оне представљају идеална места за овакав вид учења. Народне библиотеке, унапређивањем својих услуга могу да се суоче са изазовима дигиталне неједнакости и зауставе разне неједнакости у образовним процесима. Развојем е-учења у народним библиотекама повећава се дигитална писменост становништва а самим тим повећавају се и могућности за запослење али и смањују процентуалне разлике између дигитално писменог и дигитално неописмењеног становништва. Библиотеке су у оквирима своје делатности одувек пратиле промене у друштву, а преносећи знање и информације и утицале на те промене и биле њихов носилац. Данас оне, прилагођавањем и реорганизацијом, постају информациони центри, па поред васпитно-образовне улоге добијају и нови концепт. Оне сада морају одиграти кључну улогу у информационом описмењавању и прихватању нових технологија задржавајући притом своје раније образовне вредности. У тези се наглашава њихова улога у подстицању учења, формалне или неформалне природе и оспособљавању појединаца да самостално трагају за информацијама и тако напредују на путу стицања знања. Али да би одговорили на све захтеве и стручњаци у библиотечко-информационој делатности морају константно да се усавршавају. Ауторка посебно истиче важност континуираног образовања библиотекара које почиње након завршетка формалног школовања и траје током читавог живота кроз различите облике усавршавања: курсеве, семинаре, радионице, конференције који им омогућавају континуирано напредовања у раду.

У следећем сегменту рада ослањајући се на законске прописе и међународне смернице, ауторка је детаљно је објаснила појам народна библиотека као и основне видове организовања, задатке, функцију и улогу коју ова установа културе има у животу локалне заједнице. Преко компаративног истраживања показала је потом каква је улога народних библиотека у процесима целоживотног учења у Србији и у земљама Западне Европе (Велика Британија,

Италија, Данска), у Сједињеним Америчким државама и у Јапану.

Анализа улоге народних библиотека у Србији, у процесима целоживотног учења, урађена је на основу релевантних података доступних кроз базу *Мрежа библиотека Србије*, и на основу *Годишњих извештаја народних библиотека* достављених Матичном одељењу Народне библиотеке Србије и обухвата период од 2011. до 2013. године. На основу података добијених овим истраживањем, ауторка је закључила да се народне библиотеке у претходне две године интензивно укључују у процесе доживотног образовања својих корисника углавном организовањем едукативних стручних предавања и радионица којима потпомажу информационо описмењавање грађана. Највећи број радионица и предавања укључен је у процес континуираног образовања библиотекара и стицања информационе писмености. Из истраживања и анализа статистичких података добијених од Статистичког завода Србије и Народне библиотеке Србије (кроз Мрежу библиотека Србије) показало се у којој мери народне библиотеке у Србији могу да одговоре задацима које пред њих поставља савремено друштво, као и позитивне и негативне последице постојеће организације овог сегмента библиотечке делатности у Србији.

Завршни сегмент рада је поглавље *Улога народних библиотека у демократизацији учења*, у коме ауторка закључује да су образовање и целоживотно учење најважнији услови за стварање демократског друштва. Право демократско друштво свима пружа могућност и прилику да се доживотно образују и проширују своја знања у складу са демократским принципима и процедурама у за то предвиђеним формалним или неформалним установама учења.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији уз напомену:

Навести називе радова, где и када су објављени. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

1. Буџети јавних библиотека у контексту стратегијског планирања / Гордана Ђоковић // *Савремена библиотека*. – ISSN 0352-3985. - Год. 21, бр. 21(2009), стр. 38-40.
2. Информациона писменост ученика / Гордана Ђоковић // *Креативне радионице у школској библиотеци* / уредник Александра Вранеш. - Београд : Филолошки факултет Универзитета, 2011. – ISBN 978-86-6153-017-3. - Стр. 99-109.
3. Улога школске библиотеке у мултикултуралном и интеркултуралном образовању / Гордана Ђоковић // *Облици сарадње школске библиотеке са другим установама културе и образовања* / [уредници Александра Вранеш, Љиљана Марковић]. - Београд : Филолошки факултет Универзитета, 2013. - ISBN 978-86-6153-129-3. - Стр. 73-80
4. Културни диверзитет у народним библиотекама у Србији / Гордана Ђоковић // *Зборник резимеа / Међународна научна конференција Србија између Истока и Запада: наука, образовање, култура, уметност*, Београд, 27-29. септембра 2013. ; уредници Александра Вранеш, Љиљана Марковић. - Београд : Филолошки факултет, 2013. - ISBN 978-86-6153-148-4. - Стр. 147-150.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Закључна разматрања и резултати истраживања ове докторске дисертације потпуно су у складу са оквирима који су постављени и најављени у пријави теме, као и у садржајном уводу у дисертацију. Тема која је обрађивана је веома захтевна, обухватна и комплексна, а разматрани проблеми релевантни. Наведена библиографија, као и сам текст дисертације указују на то да је аутор користио релевантну и савремену литературу, да је постављене проблеме обрадио са критичком дистанцом, поштујући принципе научне објективности.

Истраживањем су потврђене хипотезе да су народне библиотеке основне и најделотворније установе културе у локалној заједници које активно учествују у процесима формалног и неформалног образовања, информисаности и забаве локалног становништва. Народне библиотеке су данас локални, културни, информациони и образовни центри, који поред тога што својим корисницима омогућавају приступ свим врстама знања и информисања, утичу на стварање и јачање читалачких навика код свих узраста корисника, подстичу креативност и свест о културном наслеђу, заступају културне различитости, учествују у развоју демократског друштва, оне различитим програмима подстичу целоживотно образовање и у будућности ће се сигурно развити у установе културе које ће у локалним заједницама бити носиоци целоживотног учења.

Комбинујући елементе информационе писмености са традиционалном библиотечком праксом, народне библиотеке показују да могу да постану центри целоживотног образовања и на тај начин промовишу учење. Информациона писменост је предуслов за равноправно учешће у развоју информационог друштва, и део је основних људских права на доживотно учење. Свака народна библиотека може одиграти важну улогу у информационом описмењавању будући да својим фондовима чини прави репозиторијум знања, складиште информација различитих формата, представља пријатан простор за учење, место за социјализацију знања, место у којем је омогућен приступ рачунарима и информацијама до којих је могуће доћи преко интернета.

Ауторка закључује да целоживотно учење, као универзална вредност у многим земљама света, представља и мисију сваке народне библиотеке. Информационо доба у коме данас живимо, тежи да искористи све предности информационих наука и технологија и да створи информационо друштво у коме ће коришћење интернета бити неминовност која ће подразумевати информационо писмено становништво. Зато је и приоритет већине влада држава света укључивање становништва у информатичко доба, чему претходи ширење информационе писмености. Народне библиотеке су идеалне институције за овакав вид учења, због своје отворености према локалном становништву и због своје повезаности са другим образовним установама у региону. Оне, унапређивањем својих услуга могу да се суоче са изазовима дигиталне неједнакости и да спрече њено ширење на процесе који се односе на образовање. Тако модернизоване народне библиотеке постају центри културе једне заједнице и својим корисницима пружају различите услуге: незапосленима податке о новим могућностима запошљавања, младима места за састанке и дружења, деци нуде напредне и разноврсне програме који се заснивају на вештинама које се уче у школи, пензионерима су места где читају новине које не могу да приуште, а особама са посебним потребама установе у којима их сви уважавају и које су прилагођене њиховим потребама.

Улога народних библиотека у концепту целоживотног учења веома је велика. Народне библиотеке су средишта неформалног образовања и најпосећеније установе деинституционализованог учења с обзиром да нуде пут до стицања знања свим грађанима на једном месту.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

НАПОМЕНА: Навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења

результата истраживања.
Комисија сматра да је кандидат Гордана Ђоковић у својој дисертацији <i>Народне библиотеке и целоживотно учење</i> успешно обрадила ову комплексну и захтевну тему, да је текст дисертације урађен према одобреној пријави дисертације и да је реч о раду који представља оригинално и самостално научно дело.
IX ПРЕДЛОГ:
На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже да кандидат приступи усменој одбрани дисертације, након што извештај Комисије буде прихваћен од стране Наставно-научног већа Филолошког факултета и Већа друштвено-хуманистичких наука Универзитета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. др Александра Вранеш, редовни професор,
Филолошки факултет Универзитета у Београду
2. др Љиљана Марковић, редовни професор,
Филолошки факултет Универзитета у Београду
3. др Данијела Костадиновић-Красић, редовни професор,
Учитељски факултет Универзитета у Београду